

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Стефан Димитров Серезлиев, член на научно жури със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД-38-466 от 14.07.2017 г.

на дисертация на тема
„Виртуална педагогическа реторика и обучение в онлайн среда“,
изготвена от докторанта Тодор Симеонов Симеонов

Данни за докторанта и информация за процедурата

Тодор Симеонов Симеонов е зачислен със заповед РД20-1111/15.07.2014 г., шифър и наименование на научната специалност: 2.3. Философия (реторика във виртуалната среда). Той е редовен докторант към катедра „Реторика“, Философски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“ и насочен към публична защита с решение на катедрен съвет при катедра „Реторика“ от 27 юли 2017 г.

Докторантът Симеонов представя резултати от изследвания от дисертацията на конференции и активно участва в научни форуми, организирани от катедра „Реторика“, както и от други научни звена, включително и от научни форуми извън България, което допринася за създаването на цялостния и завършен научен текст на дисертацията.

Тодор Симеонов участва като активен член на екипи на няколко научни проекта по НИС, СУ „Св. Климент Охридски“ през 2015 и 2016 година, което допълнително развива уменията му за проучване на виртуалната педагогическа реторика и избора и прилагането на актуални методи (сред тях се отличават виртуалния реторичен анализ, киберетнографското наблюдение, анкетна карта и експертна оценка). Това обстоятелство, както пише той, е една от причините за силната мотивация за избора и разработване на дисертацията (респективно към темата за технологиите и образованието).

Докторантът създава необходимите условия за оптимална интеграция между отделните методи, като същевременно поддържа самокритичен поглед през всичките етапи на изследването.

Докторантът успява да реализира устойчиво развитие по време на докторантурата, демонстрира необходимия респект към академичната работа, работата на катедрата, съответно на Философския факултет и Софийския университет.

Оценка на дисертацията, публикациите и представените материали

Дисертацията на Тодор Симеонов Симеонов е структурирана прецизно и според изискванията: заглавна страница, съдържание, увод, изложение, заключение – резюме на получените резултати с декларация за оригиналност и библиография, приложение.

В материалите при предаване на дисертацията са представени всички изискуеми материали и документи: заповеди, автобиография, копия на публикации, текст на автореферата.

Дисертационният труд е с обем 196 страници заедно с увода, основната част, включваща 4 глави, заключението и библиографията (над 200 източника). Източниците са на няколко чужди езика и на български. Те са подбрани много добре по научната проблематика на дисертацията, цитиранията са коректни.

От особено значение се явяват оригиналността на темата в контекста на интердисциплинарността и мултидисциплинарните връзки, които се откриват пред виртуалната педагогическа реторика. В този смисъл се изисква определена смелост да се поемат различните предизвикателства (научни, приложно-изследователски, комуникационни и др.) и да се концептуализира докрай, в рамките на неизбежните ограничения. Може определено да се приеме, че докторантът Тодор Симеонов успява да прояви тази смелост, като същевременно не поема неразумни рискове в непрекъснато отварящите се врати към необмислено навлизане в различни гранични научни области.

От съществено значение при писането на дисертация се явяват концептуализирането и дефинирането на ограниченията в изследванията – в случая, това е изборът конкретно на Емодо (социален софтуер за обучение). Приемам доводите на докторанта, че Емодо е все още неизследван в България и употребата му е все още в малки общности – между професионалното обучение от Британския съвет и няколко учители-новатори. Добре е отбелязана алтернативната платформа Мудъл, която отдавна е наложена в много училища и сред студентите – това е и една от причините да има много изследвания за нея и докторантът да се фокусира в Емодо.

В процеса на работа докторантът успява да развие оптимално дисертацията на съдържателно и формално ниво – представеният текст отговаря изцяло на структурните и съдържателните изисквания, както и на стандартите за качество за „докторска дисертация“. Изведени са ясно в увода целта, задачите и методите, както и проблемите в областта на изследване.

Първа глава се отличава главно в теоретично отношение – съответно на реториката, виртуалната реторика и комуникацията. Важно е да се подчертае, че са изведени коректно нови понятия и дадени дефиниции на повече от десет термина и понятия. Обзорът на научната литература литература в граничните за виртуалната педагогическа реторика области като философия, психология, педагогика и реторика, като се прави преглед на основни течения и теории през 20. и 21. век. е коректен и обширен.

Втората глава основателно е посветена на Нормативна уредба на обучението чрез ИКТ (Информационни и комуникационни технологии) и интернет в България. Очертана е много добре теоретичната рамка, необходима за пълното дефиниране на виртуалната педагогическа реторика – в края на главата съответно е дадена и разгърната дефиниция за нея, като се акцентира на приложния професионален характер.

Трета глава е свързана с изследването – докторантът се е справил с неговия дизайн, методите и етапите; представяне и обосноваване на изследователския опит. Установени са сполучливо осем определените стъпки (фази) на приложение, които са свързани с изследването чрез действие или интервенция. Заслужава да се отбележи, че „след обобщение и след проучване на различни методи за изследване на реториката и обучението в онлайн среда бе взето решение да се върви към съчетание на няколко качествени метода, които да бъдат приложени в различните етапи на изследването чрез действие“ (17 с. от автореферата).

Четвърта глава е с акцент върху приложението и резултатите от изследването през различните етапи: апробация (първа фаза) и изследване чрез действие (втора, трета, четвърта фаза), които са заложили в предходната глава. Подробно се представят резултатите от наблюдението, анкетите и реторичния анализ на изведения емпиричен материал, събран в двата корпуса от скрийнкастове. Представен е пътят, по който минава учителят, за да извърви стъпките (каноните) на реториката при проявлението им във виртуалната среда, като съдържанието може да варира от текстово през визуално и аудио до комбинация от различни модалности. Заслужава да се отбележи визуалния реторичен анализ в тази глава, върху корпуса от скрийнкаст презентации на учениците, който демонстрира усвояването на учебното съдържание на курса по виртуална реторика, базиран върху петте канона на реториката и съответно проявлението им при виртуалната педагогическа реторика.

Приносните моменти са 4 на брой. Всеки един поотделно и като цяло са формулирани ясно и коректно от докторанта Тодор Симеонов, съответно в „Приноси в научно-теоретичен план, допълнение, систематизиране и актуализиране на съществуващото знание“ (2) и в „Приноси в методически и в научно-практически план и развиване на изследователски опит“ (2).

Приемам формулираните от докторанта приносни моменти, в които се открояват:

- Актуализиране на част от категориално-понятийния апарат на виртуалната реторика, като се очертава категорично полето на виртуалната педагогическа реторика, въвеждане на термините „виртуална педагогическа реторика“, „виртуален ученик“, „виртуален учител“, „виртуален урок“. Прави силно впечатление извеждането и дефинирането на понятия, които са представени *под формата на речник в приложението на дисертацията*, като се изясняват спецификите и особеностите на ключови понятия: „виртуална класна стая“, „обърната класна стая“, „виртуално обучение“, „бутони за интеракция“, „скрийнкаст“ и други.
- апробиране на курс по реторика в онлайн среда при използване на възможностите на виртуалната класна стая Едмодо, която може да бъде развита и при студенти;
- установяване на възможностите за изучаване на ораторството във виртуална среда от ученици;
- уменията да дава ясни формулировки, например за „...виртуалната педагогическа реторика се формулира като специфично проявление на ораторството в професионална среда, която представлява педагогическа практика, свързана с изготвяне, споделяне и модериране на автентично образователно съдържание, което съчетава различни модалности (текст, графика, аудио, видео и т.н.), представяно синхронно или асинхронно, чрез ИКТ и интернет при отчитане на индивидуалните нужди на съвременните ученици във виртуална среда.“ (с. 27 от Автореферата).

Авторефератът има обем 31 страници, като в него са представени с необходимата точност съдържанието, структурата на дисертацията и съответно постигнатите резултати.

Тодор Симеонов има 7 публикации, като всички те са по темата на дисертацията и са публикувани през трите години в списания, докторантски сборници и сборници от конференции на български и английски език. Той представя както теоретични постановки, свързани с дисертацията, а именно „Приложение на бизнес софтуерни решения в обучението“ (2015), „Съвременни измерения на педагогическата реторика във виртуална среда“ (2015), така и резултати от изследвания, свързани с пролематиката в дисертационния труд: „Blending educational communication: a Bulgarian case“ (2015), „Скрийнкастинг: трансформация на педагогическата презентация през погледа на киберетнографията (2015), „Blended Project-based Learning for Building 21st Century Skills in a Bulgarian School (2016), „Digital badges in education: nature and implementation” (2016) и други.

Бележки и препоръки

Препоръчвам на докторанта да продължи да публикува научни статии и да участва устойчиво в изследвания, свързани с това научно поле.

Препоръчвам в бъдеще да се разширят интердисциплинарните модели, които могат да се инициират през модела Едмодо - от гледна точка на различния път, който извървяват различните групи ученици (а и учители) в процеса на обучение. Необходими са, от една страна, обосновани изследвания и препоръки, които да оптимизират персоналната и екипната работа в различни системи (вкл. с платформата Мудъл), за да се осигури плавен преход по пътя на обучението в различни организации и учебни заведения и от друга, структурирането на общо концептуално разбиране за приложенията на виртуалната педагогическа реторика и обучението в онлайн среда.

Заклучение

Представеният дисертационен труд на докторанта Тодор Симеонов „Виртуална педагогическа реторика и обучение в онлайн среда“ отговаря на изисквания съгласно чл. 66 (2) от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на

академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Докторантът Симеонов в анализите си и проучванията съчетава утвърдени със съвременни методи, въвежда нови елементи в реторическия изследователски инструментариум, използван за прецизни анализи на виртуалната педагогическа реторика в България; дисертационният труд има безспорни качества на много добре подготвен и представен научен текст, който отговаря на всички съответни изисквания. Докторантът допринася за актуализирането на част от реторичната теория (в частност на виртуалната педагогическа реторика) и с въвеждането на нови реторични понятия.

Имайки предвид гореизложеното във връзка с дисертацията предлагам напълно убедено на уважаемите членове на научното жури да бъде присъдена на Тодор Симеонов Симеонов ОНС „доктор“ по професионално направление 2.3. Философия (Реторика във виртуалната среда) и в качеството си на член на журито заявявам, че ще гласувам „за“.

5 септември 2017 г.

подпис:

Доц. д-р Стефан Серезлиев